

Interview met Jan Bosma – trainer en directeur van het Aumm Instituut over de opleiding Familieopstellingen en Systemisch werk die op 24 september a.s. van start gaat in Centrum De Bron.

“In het stille midden ontvouwt zich wat werkelijk gezien wil worden”: *Een gesprek over de opleiding Familieopstellingen en Systemisch Werk*

Jan, wat raakt jou persoonlijk in dit werk?

Wat mij als trainer al jarenlang boeit, is de diepgang en de menselijke verbinding die in dit werk telkens weer zichtbaar wordt. Opstellingen raken aan de kern van wie we zijn en hoe we zijn gevormd. Wat me blijft fascineren is hoe snel en trefzeker de essentie van een thema zichtbaar wordt, vaak zonder dat er veel woorden nodig zijn. Het raakt direct het onderbewuste. Het lichaam weet vaak eerder dan het hoofd. In de stilte van een opstelling — en ook in de afstemming vooraf — ontstaat er iets bijzonders.

Het moment waarop iemand een verschuiving voelt, een inzicht krijgt of een loslaten ervaart, dat blijft voor mij betekenisvol. Het is steeds opnieuw een magisch moment. En als trainer vind ik het prachtig om deelnemers te begeleiden in hun leerproces. Je ziet hoe ze systemisch leren kijken, zichzelf beter leren kennen, en hoe ze deze krachtige methode op hun eigen manier leren toepassen in hun werk.

De opleiding gaat eind september van start. Wat is de kern van de eerste module?

De eerste module vormt de basis van systemisch werk. We beginnen bij de essentie: hoe begeleid je een opstelling, én vanuit welke innerlijke houding doe je dat? Het gaat niet alleen om het aanleren van een methode, maar om het ontwikkelen van een manier van zijn — van aanwezig zijn. We richten ons op het systeem van herkomst, de familie waarin je bent geboren. Daar liggen vaak de diepste wortels van de patronen en thema's die we in ons leven tegenkomen.

Waarom ligt de nadruk op het familiesysteem van herkomst?

Omdat onze herkomst ons diepgaand beïnvloedt, veelal onbewust. In elke familie zijn er verborgen dynamieken — verstrikkingen, loyaliteiten, uitgesloten — die energetisch voelbaar blijven, ook als we ons daarvan niet bewust zijn. Kinderen nemen vaak uit liefde iets over dat niet van hen is, om het geheel in balans te houden. Dat kunnen gevoelens, lasten of gedragingen zijn. In deze module leer je dat herkennen — eerst in jezelf, en daarna in het werk met anderen.

Wat leren deelnemers concreet?

Je leert hoe een opstelling is opgebouwd: van het eerste interview en de juiste vragen, tot het neerzetten van representanten en het begeleiden van de eerste bewegingen in het veld. Maar belangrijker nog: je leert kijken. Niet vanuit analyse, maar vanuit wat we noemen *fenomenologisch waarnemen* — zonder oordeel, zonder interpretatie. We oefenen met het werken vanuit het stille midden: een innerlijke plek van rust, van niet-weten, van openheid.

Dus hoe begin je, wat zet je neer en wie behoren eigenlijk tot het familiesysteem? En we hebben aandacht voor de innerlijke houding van de begeleider en het herkennen van systemische dynamieken en signalen

Wat is voor jou de essentie van systemisch werk?

Voor mij gaat het om het leren kijken vanuit een ruimer bewustzijn. Niet alleen naar de persoon die tegenover je zit, maar naar het veld waaruit die persoon voortkomt. Dat vraagt om een innerlijke houding van stilte, openheid en aanwezigheid. In de opleiding beginnen we daarom altijd bij het systeem van herkomst: de familie waarin je bent geboren. Daar liggen de wortels van veel patronen, overtuigingen en verstrikkingen.

In de tweede module komt ook het werken met het huidige systeem aan bod. Hoe ziet dat eruit?

In die module begeleidt Utsav van Hove de deelnemers in het werken met actuele thema's: relaties, werk, gezin, vriendschappen. We kijken hoe oude patronen uit het familiesysteem dóórwerken in het leven van nu. Dat vraagt van de opsteller een helder voorgesprek, een scherp aanvoelen van wie tot het systeem behoort, en een fijngevoelige afstemming op het veld. De kracht zit in het zichtbaar maken van wat onder de oppervlakte speelt — culturele invloeden, loyaliteiten, overgedragen waarden. Dat brengt beweging, bewustzijn en ruimte in het heden.

En in de module over trauma en het lichaam?

Daar brengen we het systemische werk samen met het lichaam. Trauma laat sporen na in het lijf, soms al vanaf de baarmoeder. We werken met het zenuwstelsel, met bevroren energie en met intergenerationeel trauma. Het is essentieel dat je als begeleider leert waarnemen zonder te duwen. Divyam Kranenburg begeleidt deze module, en brengt haar ervaring in lichaamsgericht werk daarin mee. Het lichaam wordt echt een gids — niet als los instrument, maar als integraal onderdeel van het opstellingsveld.

Wat draagt Peter DeVries over in de vierde module?

Peter komt voor deze module over vanuit de VS waar hij woont en werkt. Peter werkt in de deze module met 'The Fields of Grace'. Hij is een zeer gedreven opsteller die ons zijn kennis over resonantie in opstellingenwerk komt overdragen. Stel je voor dat je een paar dagen volledig de ruimte krijgt om te *zijn* — zonder iets te hoeven bereiken, zonder te sturen, maar in vertrouwen op wat zich wil tonen.

In deze module stap je in het lege midden: een innerlijke houding waarin je je afstemt op de onderstroom, voorbij je intenties of verwachtingen. Je leert luisteren naar het veld, naar de subtiele signalen van je lichaam en naar de bewegingen die zich vanzelf ontploegen.

Hij werkt met familieopstellingen én verwante lichaamsgerichte werkvormen die je helpen dieper te resoneren, zoals *Walking in Your Shoes* en *BodyTales*. Hij verkent samen met ons existentiële thema's — van geboorte en wedergeboorte tot liefde, verlies en de kracht van niet-weten — in een veld van presence en grace. Ik ben heel benieuwd naar deze module. Eerdere trainingen van Peter zijn in ons instituut heel enthousiast ontvangen. Deze module is overigens ook toegankelijk voor opstellers die een eerdere opstellingstraining bij ons, of elders hebben gedaan.

Wat gebeurt er in de laatste module van de opleiding?

In deze module, in september 2026, nemen we bewust de tijd om stil te staan bij alles wat je onderweg bent tegengekomen. Wat is nog niet afgerond? Wat vraagt nog helderheid? Waar sta je nu in jouw ontwikkeling als opsteller — innerlijk én professioneel?

We creëren ruimte om losse eindjes, vragen en persoonlijke leerpunten in te brengen. Deze afronding is ook een overgangsmoment: van leren naar zelfstandig begeleiden. Je krijgt de kans om te ervaren wat jij meebrengt in het veld, en hoe je je plek inneemt als opsteller.

Is er een specifiek inhoudelijk thema in deze module?

Ja, we werken met het thema van het innerlijk kind in opstellingen. En is in die zin een aanvulling op de opleiding PRT. Veel van wat we vandaag voelen en doen, is verbonden met ervaringen uit onze kindertijd — momenten waarop we ons niet gezien, gehoord of veilig voelden. In een opstelling geven we het innerlijk kind een plek, zodat je als volwassene verantwoordelijkheid kunt nemen voor dat jonge deel. Niet vanuit herbeleving, maar vanuit compassie en ordening.

Je leert hoe je cliënten kunt begeleiden in die beweging van kind naar volwassene — in afstemming op het veld, en zonder te vervallen in identificatie. Dat is precies waar systemisch werk zo krachtig is: het schept ruimte voor beweging, in verbinding met de juiste plek.

Hoe sluiten jullie de opleiding af?

Op zaterdagavond vieren we de certificaatuitreiking voor wie aan de afrondingsvoorwaarden heeft voldaan. Het is altijd een bijzonder moment: stilstaan bij alles wat geleerd, doorvoeld en ontwikkeld is — en jouw plek als opsteller werkelijk innemen. Het is geen eindpunt, maar een nieuw begin.

De opleiding Familieopstellingen en Systemisch Werk bij het Aumm Instituut start weer in **september**. Ben jij coach, therapeut of begeleider en wil je dit werk leren kennen vanuit de bron — diep, ervaringsgericht en afgestemd op wie jij bent? Bekijk dan de informatie op onze website: <https://aummi.nl/systemisch-werk/opleiding-familie-opstellingen-en-systemisch-werk>.